କମିଶନର ଅଫ୍ ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ ଏକ୍ସାଇଜ୍, ଦିଲ୍ଲୀ

ବନାମ

ମେସର୍ସ୍ ମାରୁତି ଉଦ୍ୟୋଗ ଲିମିଟେଡ୍

ଫେବୃଆରୀ 27, 2002

[ବି. ଏନ୍. କିରପାଲ୍, ଶିବରାଜ ଭି. ପାଟିଲ୍ ଏବଂ ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ପ୍ରସାଦ ସିଂହ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ]

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ଲବଣ ଅଧିନିୟମ, 1944/କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ନିୟମ, 1944 ।

ଧାରା 4(1) ଏବଂ 4(4)(d)(ii)/ନିୟମ 57-A - ଆବର୍ଜନା ଏବଂ ଆଲୁମିନିୟମ ଏବଂ ଲୁହା ଏବଂ ଇସ୍ପାତର ରଦ୍ଦିର ବିକ୍ରୟ - ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆକଳନ ଯୋଗ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ - ମାରୁତି ଉଦ୍ୟୋଗ - ମୋଟର ଯାନ ଉତ୍ପାଦନ - ଆମଦାନୀ ଉପରେ ଶୁଳ୍କର MODVAT କ୍ରେଡିଟ୍ ଉପଭୋଗ - ଆଲୁମିନିୟମ ଏବଂ ଲୁହା ଏବଂ ଇସ୍ପାତର ବର୍ଜ୍ୟ ଏବଂ ରଦ୍ଦି ବିକ୍ରୟ କରୁଥିବା ଉତ୍ପାଦନକାରୀ - ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଛନ୍ତି ଯେ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଏବଂ ରଦ୍ଦି ଉପରେ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା ଏବଂ ଯେଉଁ ମୂଲ୍ୟରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ଏବଂ ରଦ୍ଦିକୁ ବିକ୍ରି କରାଯାଇଥିଲା ତାହା ଶୁଳ୍କ ମୂଲ୍ୟ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଉପାଦାନକୁ କାଟିବା ପରେ ଆକଳନ ଯୋଗ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ସ୍ଥିର କରାଯିବା ଉଚିତ୍ - ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥିଲା, ଉତ୍ପାଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦାୟ କରାଯାଉଥିବା ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟକୁ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ସମେତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୂଲ୍ୟ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିବାକୁ ହେବ, କାରଣ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ହିଁ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଉପରେ ସମସ୍ତ ଟିକସ ପଇଠ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ ଏବଂ ସେ କ୍ରେତାଙ୍କଠାରୁ ପାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ଅର୍ଥ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିନଥାଏ - ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଧାରା 4(4)(d) (ii)ର ସୁବିଧା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ବୋଲି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଠିକ୍ ଥିଲେ ।

ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ କଲେକ୍ଟର ଅଫ୍ ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ ଏକ୍ସାଇଜ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ *ବାଟା ଇଣ୍ଡିଆ ଲିମିଟେଡ,* **[1996] 4 SCC 563 ଏବଂ** *ହିନ୍ଦୁସ୍ତାନ ସୁଗାର ମିଲ୍ସ* ବନାମ *ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ,* **[1978] 4 SCC 271 ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିଲା ।**

ଦେୱାନୀ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରିତା: ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 3783/2000 ।

F.O. ସଂଖ୍ୟା 1251/1999-Bରେ A. ସଂଖ୍ୟା E/2051/93-Bରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅବକାରୀ ଏବଂ ସୁନା (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର 19.11.99 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ସହିତ

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 660/2000 ।

F.O. ସଂଖ୍ୟା 945/1999-Aରେ A. ସଂଖ୍ୟା E/5419/92-Aରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅବକାରୀ ଏବଂ ସୁନା (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର 01.07.99 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ସହିତ

C. A. ସଂଖ୍ୟା 3841, 5867-68/2000, 3913, 4082, 4455, 6072, 8455/2001 ଏବଂ 92/2002 ।

ଉପସ୍ଥିତ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଅତିରିକ୍ତ ମହାନ୍ୟାୟାଭିକର୍ତ୍ତା, ମୁକୁଲ ରୋହତଗୀ, ମହେନ୍ଦ୍ର ଆନନ୍ଦ, ବରିଷ୍ଠ ଆଡଭୋକେଟ୍, ଏନ୍. କେ. ବାଜପେୟୀ, ଜୟଦୀପ ଗୁପ୍ତା, ସୁଶ୍ରୀ ନିଶା ବାଗଚି, ବି. କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦ, ଭି. ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁମାରନ, ଏମ୍. ପି. ଦେବନାଥ, ଭି. ବାଲଚନ୍ଦ୍ରନ, ଏ. ଆର୍. ମାଧବ ରାଓ, ଏସ୍. ଏନ୍. ମେହରୋତ୍ରା, ଅତ୍ତାର ସିଂହ, ଭି. ଜେ. ଫ୍ରାନ୍ସିସ୍, ପି. ଆଇ. ଜୋସ୍, ଜେନିସ୍, ଏସ୍. ନନ୍ଦ କୁମାର, ଭି. ବିଜୟନ, ଏଲ୍. କେ. ପାଣ୍ଡେ, ହିମାଂଶୁ ମୁନ୍ସି, ରାଜେଶ କୁମାର, ଏମ୍. ଏଲ୍. ଲାହୋଟି, ସି. ପବନ କେ. ଶର୍ମା, ହିମାଂଶୁ ଶେଖର, ଆଡଭୋକେଟ୍ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲାଃ

ଉତ୍ତରଦାତା ମୋଟର ଯାନ ଉତ୍ପାଦନ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ନିୟମର ନିୟମ 57A ଅନୁଯାୟୀ କଞ୍ଚାମାଲ ଉପରେ ପଇଠ କରାଯାଇଥିବା ଶୁଳ୍କର MODVAT କ୍ରେଡିଟର ସୁବିଧା ଉଠାଇଥିଲେ । ଯେହେତୁ ଏହା କଞ୍ଚାମାଲ ଉପରେ କୌଣସି ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ପଇଠ କରିନଥିଲେ, ତେଣୁ ଏହା ବର୍ଜ୍ୟ ଏବଂ ଆଲୁମିନିୟମ ଏବଂ ଲୁହା ଏବଂ ଇସ୍ପାତର ରଦ୍ଦି ଉପରେ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ପଇଠ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ଯେଉଁ ରଦ୍ଦି ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରି କରାଯାଇଥିଲା ।

ବିକ୍ରି ହେଉଥିବା ବର୍ଜ୍ୟ ଓ ରଦ୍ଦି ଉପରେ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ ଆଦାୟକାରୀ ଦାବି ଉତ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଏହି ଦାବିକୁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା, ଯିଏ ଯୁକ୍ତି ବାଢିଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ନଥିଲା । ଆଦାୟକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ବିଫଳ ହେବା ପରେ, ସୀମା ଶୁଳ୍କ, ଅବକାରୀ ଏବଂ ସୁନା (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣରେ ଏକ ଅପିଲ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ଉପସଂହାରରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ରଦ୍ଦି ଉପରେ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ପଇଠ କରାଯିବ । ଏହା ଆହୁରି ଏହି ଉପସଂହାରରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଯେଉଁ ମୂଲ୍ୟରେ ବର୍ଜ୍ୟ ଏବଂ ରଦ୍ଦି ବିକ୍ରି କରାଯାଇଥିଲା ତାହାକୁ ଶୁଳ୍କ ମୂଲ୍ୟ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କର ଉପାଦାନକୁ ବାଦ ଦେବା ପରେ ଆକଳନଯୋଗ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଏହା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ନିର୍ଣ୍ଣୟର ଏହି ଅଂଶ ଯାହାକୁ ଏହି ଅପିଲରେ ରାଜସ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ଆପତ୍ତି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି ।

ଉତ୍ତରଦାତା ରଦ୍ଦିକୁ ବିକ୍ରି କରିଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଏହା ଅନୁଯାୟୀ କ୍ରେତା ଏହା ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ପରିମାଣ ଦେବାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ନଥିଲେ ଏବଂ ଏହି କାରଣରୁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି କାରବାରକୁ ଏକ ଶୁଳ୍କ ମୂଲ୍ୟ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିଥିଲେ ।

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ଲବଣ ଅଧିନିୟମ, 1944 ର ଧାରା 4 ରେ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଲାଗୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ମୂଲ୍ୟାୟନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଧାରା 4(1) ଅନୁଯାୟୀ, ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ କୌଣସି ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଲାଗୁଯୋଗ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଉପରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ, ଯାହାର ମୂଲ୍ୟ ସେହି ମୂଲ୍ୟ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ, ଯେଉଁ ମୂଲ୍ୟରେ ଏପରି ସାମଗ୍ରୀ ସାଧାରଣତଃ ପାଇକାରୀ କାରବାର ସମୟରେ ଜଣେ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରାଯାଇଥାଏ, ଯେଉଁଠି କ୍ରେତା ଜଣେ ସମ୍ପର୍କିତ ବ୍ୟକ୍ତି ନୁହନ୍ତି ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ହିଁ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକମାତ୍ର ବିଚାର ଅଟେ । ଧାରା 4(4)(d)(ii) ଦର୍ଶାଇଥାଏ ଯେ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଲାଗୁଯୋଗ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ, ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଟିକସ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ଏପରି ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରେ ଦେୟ ହୋଇଥିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଶୁଳ୍କରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହିପରି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ, ବାଣିଜ୍ୟ ରିହାତି ଇତ୍ୟାଦି କୁ ମଧ୍ୟ ଏକ ଛାଡ଼ ଭାବରେ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

ଉପରୋକ୍ତ ଧାରାର ଏକ ପଠନ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ଏକ ପାଇକାରୀ ମୂଲ୍ୟ ଯାହା ଏକ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଲାଗୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମୂଲ୍ୟ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ, କିନ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦ

ଶୁଳ୍କ, ବିକ୍ରୟ ଟିକସ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଟିକସର ଉପାଦାନ ଯାହା ପାଇକାରୀ ମୂଲ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, ତାହାକୁ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ମୂଲ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିବାରେ ବାଦ ଦିଆଯିବ । *ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ କଲେକ୍ଟର ଅଫ୍ ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ ଏକ୍ସାଇଜ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ* ବନାମ *ବାଟା ଇଣ୍ଡିଆ ଲିମିଟେଡ,* [1996] 4 SCC 563, ମାମଲାରେ ଏହି ଧାରାଟି ଏହି ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ଏପରି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହିପରି ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଶୁଳ୍କ ମୂଲ୍ୟ ଆଦାୟ କରାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ଦ୍ରବ୍ୟର ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ମୂଲ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ଦେୟ ହେଉଥିବା ଶୁଳ୍କର ଉପାଦାନକୁ ବାଦ ଦେବାକୁ ପଡିବ । ତେଣୁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଏହି ଆଧାରରେ ପୂର୍ବରୁ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ରଦ୍ଦି ବିକ୍ରୟରୁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ପରିମାଣକୁ ଏକ ସାଧାରଣ ପାଇକାରୀ ମୂଲ୍ୟ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ କେଉଁ ମୂଲ୍ୟରେ ଦେୟ ହେବ ତାହା ସ୍ଥିର କରିବାରେ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଉପାଦାନକୁ ବାଦ ଦେବାକୁ ପଡିବ ଯାହା ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଛି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ କିଛି ନାହିଁ ଯେ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଥରେ ଦାବି ଉତ୍ଥାପିତ ହେବା ପରେ, ଉତ୍ତରଦାତା ରଦ୍ଦି କ୍ରେତାଙ୍କଠାରୁ ତାହା ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ତଥ୍ୟଗୁଡିକ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ବିକ୍ରୟ କାରବାର ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ, ବିକ୍ରେତା, ଅର୍ଥାତ୍ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ରାଶି ଦେବାକୁ କ୍ରେତା ବାଧ୍ୟ ନଥିଲେ । ଏପରି କାରବାରରେ ବିକ୍ରେତା ହିଁ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଉପରେ ସମସ୍ତ ଟିକସ ପଇଠ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ ଏବଂ ଏଭଳି ସ୍ଥିତିରେ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଉପରେ ଉକ୍ତ ଟିକସକୁ ଧାରା 4(4)(d)(ii) ଅନୁଯାୟୀ ବାଦ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହା ହିଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଶୁଳ୍କ ମୂଲ୍ୟ ନଥିଲା ବୋଲି ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ ।

ପୃଷ୍ଠା 280 ରେ ଥିବା *ହିନ୍ଦୁସ୍ତାନ ସୁଗାର ମିଲ୍* ବନାମ *ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ,* [1978] 4 SCC 271, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ମନ୍ତବ୍ୟକୁ ନିମ୍ନମତେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଏଠାରେ ଉପଯୋଗୀ ହେବ:

> "ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଉତ୍ପାଦନ କରୁଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦେୟ ହେଉଥିବା ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କକୁ ନିଅନ୍ତୁ । ଯେତେବେଳେ ସେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସେ ସର୍ବଦା ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ସାଧାରଣତଃ ଏହା ମୂଲ୍ୟପତ୍ରରେ ଏକ ପୃଥକ ଶୀର୍ଷକ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏହା ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟେ । ଏପରି ସ୍ଥିତିରେ 'ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ'

ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ସମେତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୂଲ୍ୟ ହୋଇପାରେ, କାରଣ ତାହା ସାମଗ୍ରୀର ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ କ୍ରେତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦେୟ ହେବାକୁ ଥିବ ବୋଲି ବିଚାର ହେବ । ସତରେ, ମୂଲ୍ୟର ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଉପାଦାନ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ କୋଷାଗାରରେ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ, କାରଣ ଏହା ସାମଗ୍ରୀର ଉତ୍ପାଦନ ଉପରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ବରୁ ପଇଠ କରାଯାଇଥିବା ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାଙ୍କୁ ପୁନର୍ବାର ପଇଠ କରିବାକୁ ପଡିବ । କିନ୍ତୁ ତଥାପି, ଏହା 'ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ' ର ଏକ ଅଂଶ ହେବ କାରଣ ଏହା କ୍ରେତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଦେୟ ହେବାକୁ ଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣର ଏକ ଅଂଶ ଗଠନ କରେ । ଏହା କେବଳ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କକୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରୁଥିବା ପରିମାଣ ଯାହା କ୍ରେତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦେୟ ହେବ । ବୈଧାନିକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା, ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ବାଧ୍ୟତା ନାହିଁ, ଯାହା ଅନୁଯାୟୀ କ୍ରେତା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ପଇଠ କରିବାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହେବେ । ଏବଂ, ଏହି ଯୁକ୍ତିରେ, ଏହା କୌଣସି ଫରକ ପକାଇବ ନାହିଁ ଯେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦେୟ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟରେ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ପରିମାଣ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଛି ନା ମୂଲ୍ୟପତ୍ରରେ ଏକ ପୃଥକ ଶୀର୍ଷକ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ଉଭୟ ମାମଲାରେ, ଏହା 'ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ'ର ଅଂଶବିଶେଷ ହେବ.......... "

ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଉଦାହରଣ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଅଟେ । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟକୁ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ସମେତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୂଲ୍ୟ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବାକୁ ପଡିବ କାରଣ ଏହା ହେଉଛନ୍ତି ଉତ୍ତରଦାତା ଯିଏ ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରଭାବ ଦ୍ୱାରା, ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଉପରେ ସମସ୍ତ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ କ୍ରେତାଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ଅର୍ଥ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିନାହାଁନ୍ତି । ରଦ୍ଦିର ମୂଲ୍ୟ ଭାବରେ ପୂର୍ବରୁ ଯାହା ପଇଠ କରାଯାଇଥିଲା ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ରାଶି ଦେବାକୁ କ୍ରେତାଙ୍କର କୌଣସି ବାଧ୍ୟବାଧକତା ନଥିଲା ।

ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାରେ ଠିକ୍ ଥିଲେ ଯେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ଲବଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4(4)(d)(ii)ର ଲାଭ ପାଇବାକୁ ଉତ୍ତରଦାତା ହକଦାର ଅଟନ୍ତି ।

ଉପରୋକ୍ତ କାରଣଗୁଡିକ ପାଇଁ, ଏହି ଅପିଲକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି । କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।

C.A. ସଂଖ୍ୟା 660, 3841, 5867-5868/2000, 4082, 4455, 6072, 8455/2001 ଏବଂ 92/2002 ।

କମିଶନର ଅଫ୍ ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ ଏକ୍ସାଇଜ୍, ଦିଲ୍ଲୀ ବନାମ *ମେସର୍ସ ମାରୁତି ଉଦ୍ୟୋଗ ଲିମିଟେଡ୍* ଶୀର୍ଷକ ଥିବା ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 3783/2000 ରେ ଆଜି ପାରିତ ହୋଇଥିବା ଆମ ଆଦେଶରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା କାରଣଗୁଡିକ ପାଇଁ, ଏହି ଅପିଲଗୁଡିକ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 3913/2001

ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କୁ ଶୁଣିବା ପରେ, ଆମେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ଦେଖୁନାହୁଁ ।ତେଣୁ, ଦେୱାନୀ ଅପିଲକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି ।

ଆର୍. ପି. ଅପିଲଗୁଡ଼ିକ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷା ରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:

ସୁଶ୍ରୀ ସଙ୍ଗୀତା ଲେଙ୍କା,
ଅନୁବାଦିକା,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ